

Κριτική

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Μελαγχολία και χιούμορ

Μια γραμμή που συνδέει την **αθωότητα** με την **απόγνωση** διακρίνει την πρόσφατη συλλογή διηγημάτων του **Σωτήρη Δημητρίου**

Με τις δύο πρώτες συλλογές διηγημάτων του, το *Ντιάλι' ιμ, Χριστάκη* (1987) και το *Ενα παιδί απ' τη Θεσσαλονίκη* (1989) ο Σωτήρης Δημητρίου θα εστιάσει σε πρόσωπα πιεσμένα από τη φτώχεια και την ψυχική τους αφάνεια, συχνά χωρίς ηθικό κώδικα, καθώς και πιασμένα στο δόκανο της κακοδιαμονίας τους. Θα συναντήσουμε επίσης εδώ ήρωες με έντονη τάση προς την καταστροφή, που υποφέρουν από τρέλα ή από δυσμορφία, αναπηρίες και αλκοολισμό. Προϊόντος του χρόνου, και φτάνοντας μέχρι και την προτελευταία του συλλογή, υπό τον τίτλο *Θάμπωσε ο νους* (2017), ο Δημητρίου θα δώσει χαρακτήρες οι οποίοι στέκουν και πάλι στο ημίφως, βασανισμένοι ξανά από τα αδιέξοδα του μοναχικού τους κόσμου. Παρ' όλα αυτά, τώρα πλέον οι πρωταγωνιστές θα καταφέρουν να μείνουν μακριά από το άπασο πηγάδι του κενού, περιβάλλοντας τη μελαγχολία τους με τρόπους οι οποίοι αγγίζουν τα όρια της κωμωδίας. Σε αυτή τη θεματική γραμμή μοιάζει να κινείται ο Δημητρίου και με την καινούργια, πολυσέλιδη συλλογή διηγημάτων του *Μια Μαρίνα Τζάρου* (εκδ. Πατάκη).

Ανθρωποι διαπαικτικοί και φοβισμένοι, ασεβείς μέσα στην ευγένειά τους και σεβαστικοί μέσα στον γόδη κόσμο τους, τρόφιμοι ψυχιατρείων, υποχόνδριοι, παράτολμοι, χαμένοι, αιμομίκτης και περιθωριακοί. Κι ακόμα, ξαφνικές φιλίες μεταξύ ηλικιωμένων ή αναδρομές σε παλαιά παιδικά και εφηβικά περιουσιακά. Και επιπροσθέτως, αδελφές, μανάδες, κόρες, θείες και ανιψιές με θετικό ή αρνητικό ψυχικό φορτίο, έρωτες στιγμιαίοι και έρωτες ανέγγιχτοι, τέρατα αναπηρίας και σεξουαλικής ορμής, κορτίτσα από την Αλβανία, την Ουκρανία και την Κέρκυρα και Βορειοηπειρώτες μεινονοτικοί της Αλβανίας ή άνδρες και γυναίκες της Ηγουμενίτσας. Ίδου ο πληθυσμός που διακινείται στις σελίδες του καινούργιου βιβλίου του Δημητρίου, παραπέμποντας στα χρόνια τόσο της νεότητας όσο και της ώριμης φάσης της διηγηματογραφικής του παραγωγής.

Πρωταγωνιστές που εκπέμπουν κινδύνους ή υποψίες και επιφυλάξεις, αλλά και εμπνέουν συγκατάνευση ή συμπάθεια, παραμένοντας κάτι μεταξύ βαριάς σκιάς και ανάλαφρου πετάγματος (αν και πρέπει να ομολογήσω πως ο συγγραφέας ρέπει λιγότερο προς την αγαθή κωμωδία και περισσότερο προς το γυμνό δράμα). Ως διηγηματογράφος ο Δημητρίου ξέρει πως να απομονώσει στιγμές και ώρες από το παρελθόν και από το παρόν (πρωτίστως από το παρελθόν, διανοίγοντας εκ παραλλήλου αδιόρατες σχισμές στο εσωτερικό των μνημονικών ανακλήσεων). Με εξαιρετικά σύντομα κείμενα, με μια γλώσσα που παίζει ανάμεσα στη λαϊκή (ή και τη δημόσια) έκφραση και σε μια κάπως παράταιρη λογιότητα, με συχνές δηλώσεις της συγγραφικής παρουσίας και της κατασκευαστικής διαδικασίας της λογοτεχνίας στα διηγήματά του, με κομμάτια τα οποία αντικρίζονται το ένα με το άλλο, με αναφορές στη μητρική ντοπιολαλιά, που δέσποσε στο μυθιστόρημά του *Ουρανός απ' άλλους τόπους* (2021) και στη δύναμη του προφορικού λόγου, με τριτοπρόσωπη και πρωτοπρόσωπη αφήγηση, ο Δημητρίου επιβεβαιώνει τη σημαντικότερη και από καιρό εγνοωμένη αρετή του: τη δεξιότητα να σκάβει κάτω από το απέρτιτο ύφος με το οποίο μιλούν και παρουσιάζονται οι ήρωές του, πυροδοτώντας την απόγνωση ή αποθησαυρίζοντας εσείς την αθωότητά τους.

Οι πρωταγωνιστές του Σωτήρη Δημητρίου καταφέρνουν να μείνουν μακριά από το άπασο πηγάδι του κενού, περιβάλλοντας τη μελαγχολία τους με τρόπους οι οποίοι αγγίζουν τα όρια της κωμωδίας

ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Μια Μαρίνα Τζάρου
Εκδόσεις Πατάκη, 2023, σελ. 432, τιμή 21,10 ευρώ